

MONITOR MIGRACYJNY 14 6B/2023

16 czerwiec 2023

Przygotował: **Jan Wójcik**

Zapisy paktu imigracyjnego korzystne dla starej Unii

Umowa migracyjna przyjęta przez ministrów spraw wewnętrznych w Radzie Unii Europejskiej zakłada rozwiązania, które mogą istotnie obciążyć państwa z zewnętrznymi granicami UE leżącymi na szlakach imigracyjnych, w tym wielu państw Trójmorza.

Wiele uwagi skupia się na obowiązkowym mechanizmie solidarności, przeciw któremu głosowały Polska i Węgry, a wstrzymały się od głosowania (co traktowane jest w mechanizmie większości kwalifikowanej jako głos przeciw), Bułgaria, Czechy, Malta, Litwa i Słowacja. Ta liczba jednak nie dała możliwości zablokowania umowy migracyjnej. Następnie zapisy zostaną poddane trójstronnym negocjacjom między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją. Kierownictwo nad pracami Rady przyjmie w najbliższym półroczu Hiszpania, która jest za wprowadzeniem tych zmian.

Co warto wiedzieć na temat przyjętych zapisów z punktu widzenia wielu państw Trójmorza?

Mechanizm solidarnościowy, który będzie uruchamiany każdorazowo przez Komisję Europejską po analizie rocznych informacji na temat presji imigracyjnej, nie oznacza konieczności relokacji imigrantów. Przede wszystkim jest to włączenie się w proces rozpoznania wniosku o ochronę międzynarodową, który może skończyć się odrzuceniem. Po drugie mechanizm przewiduje możliwości zamiany relokacji na udzielenie wsparcia finansowego w wysokości 20 tysięcy euro za imigranta, któremu odmawiamy relokacji oraz wsparcie personalne lub sprzętowe dla państw borykających się z imigracją. W pewnych sytuacjach może okazać się, że to wsparcie może być potrzebne także dla państw Trójmorza.

Bardziej ryzykownymi dla regionu Trójmorza są zapisy dotyczące przyspieszonej procedury granicznej, zakazu składania wniosków azylowych w kilku krajach oraz ułatwień dotyczących procedury zwracania imigrantów do krajów pierwszego wejścia. Są one zasadne jeżeli przyjąć logikę zniechęcania nielegalnych imigrantów ekonomicznych do podejmowania prób dostania się do Europy. Jednak w sytuacji, gdy nie będzie odpowiednich umów z krajami trzecimi o przyjmowanie imigrantów ani umów o readmisji z krajami źródłowymi, istnieje duże ryzyko, że nastąpi kumulowanie się imigrantów nieposiadających prawa pobytu na terenie krajów granicznych Unii. Zapisy umowy należy ocenić jako bardzo korzystne dla starych państw UE i podejmować nieustające inicjatywy w rozwiązaniu sytuacji poprzez poprawę deportacji i dobrowolnych powrotów.

Opozycja w Czechach chce dyskusji nad nowym paktem imigracyjnym

Rząd Czech wynegocjował w nowej umowie imigracyjnej, że ze względu na uchodźców z Ukrainy będzie wyłączony przez najbliższy czas z mechanizmu solidarności. Jednak opozycja związana z partią byłego premiera Andreja Babiša ANO i z Partią Wolności i Bezpośredniej Demokracji Tomio Okamury nazywa przyjęcie przez Czechy reguł zdradą. Obydwie partie powołują się w przykładach na Polskę, która głosowała przeciwko i nie ma zamiaru przyjąć procedury „obowiązkowej relokacji”. Minister spraw wewnętrznych Vít Rakušan przekonywał, że „mechanizm nie oznacza obowiązkowych kwot relokacji”.

[TVP World](#)

W Niemczech także sprzeciwiają się paktowi

Część polityków rządzącej koalicji Zielonych i SPD sprzeciwia się zgodzie Niemiec na nowe zasady imigracyjne. W Niemczech oburzenie wywołuje zbyt mały nacisk na sprawy humanitarne. Przeciwnicy nie zgadzają się na przyspieszone procedury graniczne, które mają prowadzić do dużych obozów niespełniających standardów praw człowieka oraz do pozbawienia skutecznych środków prawnych do realizowania wniosku o ochronę międzynarodową. „Gdybyśmy jako Rząd Federalny mogli przegłosować reformę tak jakbyśmy chcieli, wyglądałaby inaczej”, tłumaczyła się minister spraw zagranicznych Annalena Baerbock. Uspokajała, że niestety, ale bez procedury granicznej nikt poza Niemcami nie realizowałby relokacji przewidzianych w mechanizmie solidarności. Zieloni zapowiadają, że w negocjacjach z Parlamentem Europejskim zmienią uważane przez nich za niehumanitarne zapisy.

Jednocześnie w przyjętej w drugim tygodniu czerwca Narodowej Strategii Bezpieczeństwa rząd Niemiec pisze, że „wielkie ruchy uchodźców i imigrantów mogą zaszkodzić bezpieczeństwu państwa i spójności społecznej w krajach przejściowych i docelowych”, dlatego też proponuje w swoim podejściu do bezpieczeństwa „chronić skutecznie wspólne zewnętrzne granice UE”.

[Euractive](#)

Spada tempo nielegalnej imigracji w stosunku do ubiegłego roku

Po pięciu miesiącach wykrycia przekroczeń granic wbrew przepisom są tylko 12% większe niż w podobnym

okresie poprzedniego roku. Dalej dominuje szlak Centralny Śródziemnomorski, który odnotował dla odmiany dwa i pół raza więcej imigrantów. Na pozostałych szlakach wykryto mniej nielegalnych przekroczeń granicy. Szlak z Libii i Tunezji do Włoch stanowi połowę wszystkich raportowanych przez Frontex przekroczeń.

Szlak	IBC sty-maj 2023	IBC sty-maj 2022	Zmiana r/r	% IBC 2023	% IBC 2022
Zachodni Afrykański	4 329	8 167	-47%	4%	9%
Zachodni Śródziemnomorski	3 977	4 228	-6%	4%	5%
Centralny Śródziemnomorski	50 318	19 513	158%	49%	21%
Wschodni Śródziemnomorski	10 285	15 739	-35%	10%	17%
Zachodnie Bałkany	30 717	41 170	-25%	30%	45%
Wschodnie Granice Łąkowe	2 070	2 239	-8%	2%	2%
	101 696	91 056	12%		

IBC - Irregular Border Crossing (nielegalne przekroczenia granic)
 źródło: Frontex

Jeżeli chodzi o narodowość imigrantów to zaczynają dominować inne kierunki niż w latach poprzednich. Ponad ośmiokrotnie wzrosła liczba obywateli Wybrzeża Kości Słoniowej, których wykryto do kwietnia 2023 roku prawie 7 800 w stosunku do 900 wykrytych do kwietnia 2022. Istotnie wzrosły też liczby imigrantów z Pakistanu, Gwinei i Kamerunu. Zmniejszyła się za to liczba imigrantów z Maroka. Z pierwszej dziesiątki krajów, jako źródła nielegalnej imigracji spadła Turcja, Nigeria, Kongo i Algieria.

Główne kraje pochodzenia	IBC sty-kwi 2023	IBC sty-kwi 2022	Zmiana r/r
Syria	18 447	14 867	24%
Wybrzeże Kości Słoniowej	7 787	911	755%
Gwinea	6 486	1 193	444%
Pakistan	4 684	2 086	125%
Afganistan	4 540	8 962	-49%

Egipt	4 526	2 601	74%
Bangladesz	3 837	2 736	40%
Maroko	3 433	5 054	-32%
Tunezja	3 235	2 825	15%
Kamerun	2 416	877	175%

Ponad 350 osób zatrzymanych za pomoc i organizowanie przemytu imigrantów od początku roku

Według codziennych raportów Straży Granicznej za pomocnictwo w przekraczaniu granicy najczęściej odpowiadają Ukraińcy i Gruzini, stanowiąc ponad 60% przypadków. W ogóle najczęściej pojawiają się osoby z krajów Europy Wschodniej i Azji Środkowej, razem z Polakami (3%) odpowiadają za 90% przypadków pomocy w nielegalnym przekraczaniu granicy. Straż informuje łącznie o ok. 350 pomocnikach i organizatorach zatrzymanych od początku roku. Od okresu informowania o ich narodowości naliczyliśmy 230 zatrzymań.

Narodowość zatrzymanych za pomoc w nielegalnym przekroczeniu granicy (17.03-15.06)	Liczba zatrzymanych	% zatrzymań
Ukraina	105	46%
Gruzja	36	16%
Uzbekistan	18	8%
Białoruś	17	7%
Polska	8	3%
Łotwa	8	3%
Mołdawia	8	3%
Tadżykistan	7	3%
Pozostali	23	10%
Razem	230	

Ataki na polską Straż Graniczną ze strony imigrantów

Jak podała Straż Graniczna w drugim tygodniu czerwca doszło do powtarzających się ataków na funkcjonariuszy Straży Granicznej monitorujących plot na granicy polsko-białoruskiej. W pierwszych tego typu działaniach rzucono kamieniami, czy zapalonymi gałkami, co mogło być próbą zaangażowania strażników i odwrócenia uwagi od innych miejsc, gdzie imigranci próbowali nielegalnie przed-

stać się do Polski. Jednak 15 czerwca doszło do ostrzelania funkcjonariuszy przedmiotami, które trafiły z dużą siłą w samochody Straży Granicznej. Przedmiot wystrzelony może z broni pneumatycznej, przebił boczną szybę i wyleciał drugą stroną.

Kilka dni wcześniej szef lotewskiej Straży Granicznej Guntis Pujats ostrzegł, że Białoruś może uzbrajać imigrantów w broń palną, by zaostriżyć kryzys na granicy. Prowokacja miałaby miejsce zwłaszcza przed zbliżającym się szczytem NATO w Wilnie. Do tego wziąć należy uwagę próbę wywołania destabilizacji politycznej w Polsce przed zbliżającymi się jesienią wyborami, w których temat imigracji z pewnością będzie podnoszony.

Białoruś stara się też zwiększyć liczbę imigrantów docierających do Unii Europejskiej z innych państw oferując ruch bezwizowy dla 73 krajów. Dekretem prezydenta Łukaszenki obywatele tych państw, także z Bliskiego Wschodu, Afryki czy Ameryki Łacińskiej, będą mogli przyjechać na festiwal muzyczny. Posiadacze biletu festiwalowego będą mogli wjechać od 4 do 23 lipca bez wizy na terytorium Białorusi.

[RMF FM](#)

[O2](#)

[ABC News](#)

Łotwa: Wnioskujący o azyl uciekają z kraju

Podczas spotkania parlamentarnego komitetu ds. migracji, szefowa Urzędu Obywatelstwa i Spraw Migracyjnych Maira Roze poinformowała, że liczba złożonych wniosków azylowych jest wysoka jak na ten Łotwę. W roku 2023 roku, 372 osoby złożyły wnioski, w tym 161 z Syrii, 46 z Afganistanu, 61 z Iraku, 17 z Bangladeszu, 14 z Białorusi, 15 z Rosji i 3 z Ukrainy. „Wiele osób, które wnioskuje o azyl i są umieszczane w ośrodku dla uchodźców w Mucenieki wyjeżdża po kilku dniach, ponieważ Łotwa nie jest ich celem”, poinformowała Roze. Podobna sytuacja miała miejsce w Polsce, wiele postępowań azylowych przerwano, ponieważ wnioskujący wyjechali dalej do Europy.

[Baltic News Network](#)

Wielka Brytania będzie zawracać część imigrantów do Gruzji

Na początku czerwca premier Wielkiej Brytanii Rishi Sunak zawarł z Gruzją umowę o zawracaniu do Gruzji imigrantów, którzy w trakcie podróży do Anglii przeszli przez Gruzję. Osoby szukające azylu, które mieszkały lub były tranzytem przez Gruzję mogą zostać przetransportowane samolotem do Tbilisi. Wniosek o usunięcie imigranta z danego kraju musi zostać rozpoznany przez kraje w ciągu 12 dni i potem kraj ma trzy miesiące na przetransportowanie go do drugiej umawiającej się strony.

[The Times](#)

Pozaunijne kraje Bałkanów Zachodnich dyskutują o imigracji

Przedstawiciele sześciu krajów aspirujących do Unii Europejskiej zapewniły, że chcą współpracować z UE i ONZ nad poprawą zarządzania migracjami. Północna Macedonia, Czarnogóra, Serbia, Albania, Kosowo i Bośnia stały się państwami tranzytu dla imigrantów przejeżdżających z Bliskiego Wschodu, a także z Afryki, w kierunku państw UE. Minister bezpieczeństwa Bośni – Nenad Nesic podkreślał, że nie tylko kwestie humanitarne są problemem dla tych państw, ale także sprawy bezpieczeństwa i polityki. Do Bośni od stycznia, kiedy Chorwacja dołączyła do strefy Schengen, zawraca się dużo nielegalnych imigrantów, którzy skarżą się na pushbacki realizowane z użyciem przemocy. Chorwacja zaprzecza takim działaniom. Szóstka unijnych kandydatów zgodziła się współpracować także w celu zwalczania przemytników i handlarzy ludźmi na tej trasie.

[Reuters](#)

Katastrofa łodzi u wybrzeży Grecji

W środę 14 czerwca doszło do największej katastrofy z imigrantami na Morzu Śródziemnym od dekady. Jak do tej pory potwierdzono śmierć prawie 80 osób, ponad 100 uratowano, ale niektórzy sądzą, że łodzią mogło płynąć nawet 750 imigrantów. Przeciężona i w złym stanie technicznym łódź wypłynęła z Tobruku we wschodniej Libii i zmierzała około 80 km od greckiego portu Pylos w kierunku Włoch. Liczba ofiar dotychczas jest nieustalona. W Grecji aresztowano już 9 osób narodowości egipskiej zaangażowanych w przemyt, w tym kapitana statku.

[wp.pl](#)